

Innst. 339 S

(2010–2011)

Innstilling til Stortinget fra utenriks- og forsvarskomiteen

Dokument 14 S (2010–2011)

Innstilling fra utenriks- og forsvarskomiteen om årsrapport fra Stortingets delegasjon til NATOs parlamentariske forsamling for 2010

Til Stortinget

1. Sammendrag

Stortingets delegasjon til NATOs parlamentariske forsamling for valgperioden 2009–2013 består av følgende representanter:

<i>Medlemmer</i>	<i>Varamedlemmer</i>
Erna Solberg (H), leder	Tore Nordtun (A)
Marit Nybakk (A), nestleder	Siv Jensen (FrP)
Sverre Myrli (A)	Ivar Kristiansen (H)
Jan Arild Ellingsen (FrP)	Ola Borten Moe (Sp) (til 4. mars 2011)
Heikki Holmås (SV)	Hans Olav Syversen (KrF)

Komitevervene er fordelt som følger:

<i>Komite</i>	<i>Medlemmer</i>
Politisk komité	Erna Solberg (delegasjonsleder) og Marit Nybakk
Forsvars- og sikkerhetskomiteen	Sverre Myrli og Heikki Holmås
Komiteen for sivile dimensjoner av sikkerhet	Siv Jensen og Ola Borten Moe
Komiteen for økonomi og sikkerhet	Tore Nordtun og Hans Olav Syversen
Vitenskaps- og teknologikomiteen	Jan Arild Ellingsen og Ivar Kristiansen
Spesialgruppen for Middelhavsområdet og Midtøsten	Jan Arild Ellingsen og Ivar Kristiansen

1.1 Generelt

NATOs parlamentariske forsamling (NATO PA) er en internasjonal organisasjon for parlamentarikere fra NATOs 28 medlemsland. I tillegg deltar 14 assosierte land og observatører fra ytterligere land og internasjonale organisasjoner. Forsamlingen ble opprettet i 1955 og har sekretariat i Brussel. Den ledes av

en president som velges for 2 år. Det har utviklet seg en praksis med rotasjon mellom en nordamerikaner, en europeisk konservativ og en europeisk sosialist.

Forsamlingens formål er å arbeide for å fremme NATOs målsettinger og bidra til større åpenhet om NATOs politikk. Den engasjerer seg på de fleste områder som dekkes av Atlanterhavspakten. Som

ledd i arbeidet vedtar forsamlingen anbefalinger rettet til NATOs råd og medlemslandenes regjeringer og nasjonalforsamlinger. NATOs generalsekretær taler ofte under forsamlingens sesjoner og gir skriftlig svar på dens resolusjoner.

Sekretariatsfunksjonen for Stortingets delegasjon til NATOs parlamentariske forsamling ivaretas av Stortingets internasjonale sekretariat. Utenriksdepartementet betaler årlig kontingent til forsamlingen etter anmodning fra Stortinget.

Alle medlemmer av Stortingets delegasjon deltar på forsamlingens arrangementer gjennom året, herunder vår- og høstsesjonene, komitémøter og seminarer. Forsamlingen har et aktivt engasjement overfor nasjonalforsamlinger i ikke-medlemsland for å støtte demokrati og stabilisering. NATO PAs omfattende virksomhet gir mulighet til å styrke Stortingets kontakt med kollegaer på begge sider av Atlanteren i samtaler om forsvars- og sikkerhetspolitiske spørsmål, og med partnere og assosierte land.

1.2 Hovedspørsmål

I første halvdel av 2010 ble Forsamlingens arbeid preget av utarbeidelsen av NATOs nye strategiske konsept og generalsekretær Anders Fogh Rasmussens invitasjon til NATO PA om å komme med innspill i prosessen. Den endelige rapporten fra forsamlingen ble forelagt generalsekretær Fogh Rasmussen 13. april 2010, og var basert på to år med diskusjoner i forbindelse med sesjonene, samt flere høringer i de fem fagkomiteene og i Den faste komité. Rapporten tok utgangspunkt i artikkel 5-forpliktelsen og berørte forholdet mellom styrkenivå, gjennomføringsevne og ambisjoner. Det kollektive forsvar ble på nytt bekreftet som en hjørnestein i alliansen, samtidig som man måtte være åpen for å respondere på trusler utenfor alliansens område. Et annet viktig temaområde var NATOs evne til å tilpasse seg nye sikkerhetsutfordringer, som for eksempel forsvar mot dataangrep, energisikkerhet, piratvirksomhet, spredning av masseødeleggelsesvåpen og klimaendringer. Forsamlingen erkjente at et trusselbilde i stadig endring krevde en langt mer fleksibel allianse.

Rapporten tok opp behovet for et mer forpliktende samarbeid med partnerland og andre internasjonale organisasjoner. Det ble tatt til orde for å videreutvikle et mer ansvarlig forhold til Russland og samarbeide om felles interesser, uten at dette går på bekostning av alliansens åpen-dør-politikk. Også NATOs forhold til EU ble særlig drøftet. Det ble uttrykt et klart ønske om et tettere samarbeid og koordinering med EU, og man øynet nå et håp om bedre samarbeid etter implementering av Lisboa-traktaten og NATOs nye strategiske konsept.

Et sentralt punkt i rapporten sett fra en parlamentarisk synsvinkel var behovet for bedre kommunika-

sjon med egne borgere for å styrke oppslutningen om NATOs kjerneverdier og gjennom dem, en balansert byrdefordeling og solidaritet i fremtidige militære operasjoner.

Masseødeleggelsesvåpen ble diskutert både i forhold til det nye strategiske konsept og i sesjonene for øvrig. Det var uenighet innad i forsamlingen om kjernevåpenenes betydning generelt og i det nye strategiske konseptet spesielt. Enkelte medlemsland understreket den store betydningen kjernevåpendoktrinen har for det kollektive forsvaret og oppfordret til varsomhet mot å endre det strategiske konseptet på dette punktet. Andre medlemsland mente at kjernevåpenene hadde utspilt sin rolle og ikke burde få en fremtredende plass i det nye konseptet. Forsamlingen falt ned på en erkjennelse av at kjernevåpen fortsatt har en sentral rolle som avskrekkingmiddel, men samtidig at alliansen må foreta en evaluering av utplasseringen og antallet kjernevåpen, som et ledd i å redusere faren disse våpnene representerer. Videre må alliansen bidra til generell nedrustning og ikke-spredning av masseødeleggelsesvåpen.

Et annet sentralt tema i 2010 var utviklingen i Afghanistan. Debattene dreide seg i stor grad om veien videre, og forsamlingen la til grunn at afghanske styrker og myndigheter gradvis måtte overta ansvaret for egen sikkerhet. Under vårsesjonen ble det uttrykt bekymring for at utviklingen i Afghanistan gikk saktere enn forventet. Dette til tross for at man kunne se en positiv utvikling i etableringen av de afghanske sikkerhetsstyrker og utviklingen av nasjonale politistyrker. Det ble understreket at det måtte gjøres en innsats for å få på plass kompetente nasjonale myndighetsstrukturer, med balansert etnisk representasjon. Parallelt økte erkjennelsen av at sivil bistand og utvikling ville stå sentralt i det videre arbeidet. Forsamlingen sluttet opp om at FN måtte lede og koordinere dette arbeidet, som ville kunne legge grunnlaget for en robust og langsiktig utvikling. Samtidig var det viktig at det ble stilt klare krav og forventninger til president Karzai og afghanske myndigheter om å bekjempe korrupsjon og narkotikaproduksjon, og å forbedre og profesjonalisere styresettet på alle nivåer.

Et spørsmål av mer administrativ karakter, og som var en gjenganger gjennom året, var effektivisering av forsamlingens arbeid, og herunder spørsmålet om kortere og mer effektive sesjoner. Et argument som ble anført, var at både møtekalenderen i nasjonale parlamenter og kostnadsnivået tilsier en justering av tidsbruken. Når det gjaldt reisevirksomheten, ønsket sekretariatet å videreutvikle konseptet om felles komitéreiser slik at flere medlemmer gis anledning til å delta i studieturer som omhandler temaer som har interesse på tvers av komiteene. Den norske delegasjonen, ved delegasjonsleder Erna Solberg, tok

til orde for å effektivisere sesjonene, ikke minst fordi stadig flere representanter ser seg nødt til å reise hjem før plenums sesjonen finner sted. Hun pekte dessuten på det prinsipielle ved å bruke skattebetalernes penger på best mulig måte. Dette synet ble aktivt støttet av en rekke andre delegasjoner. Under høsts sesjonen ble det vedtatt å kutte lengden på sesjonene, samt å gjennomføre felles komitéreiser.

Under høsts sesjonen ble Sverre Myrli gjenvalgt som leder av underkomiteen Sub-Committee on Future Security and Defence Capabilities i Defence and Security Committee. Jan Arild Ellingsen ble valgt til leder av Science and Technology Committee, og Marit Nybakk ble gjenvalgt som leder av sosialistgruppen.

1.3 Delegasjonens arbeid i 2011

Vedtaket i løpet av sesjonene i 2010 legger sterke føringer på forsamlingens arbeid i 2011. Det er imidlertid noen hovedpunkter som peker seg naturlig ut for delegasjonen å følge tett. Delegasjonen vil følge implementeringen av NATOs nye strategiske konsept og omleggingen av NATOs kommandostrukturer nøye. Videre vil delegasjonen opprettholde forsamlingens økte fokus på nordområdene. I den anledning vil delegasjonen arrangere et seminar over tre dager i Tromsø i juni 2011, der fokus vil være på de nye mulighetene i nord og militære, forvaltningsmessige og miljømessige utfordringer. Videre er det naturlig å følge utviklingen i Afghanistan, den videre debatten rundt missilforsvar og forholdet til Russland.

2. Komiteens merknader

Komiteen, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Laila Gustavsen, Eva Kristin Hansen, Svein Roald Hansen, Sverre Myrli, Tore Nordtun og Willy Pedersen, fra Fremskrittspartiet, Jan Arild Ellingsen, Morten Høglund, Siv Jensen, Peter N. Myhre og Karin S. Woldseth, fra Høyre, Peter Skovholt Gitmark, Ivar Kristiansen og lederen Ine M. Eriksen Søreide, fra Sosialistisk Venstreparti, Bård Vegar Solhjell, fra Senterpartiet, Trygve Slagsvold Vedum, og fra Kristelig Folkeparti, Dagfinn Høybråten, viser

til at NATOs parlamentarikerforsamling skal fremme NATOs målsettinger og bidra til større åpenhet om NATOs politikk. I den sammenheng er nær kontakt mellom parlamentarikere i NATOs medlemsland en viktig forutsetning.

Komiteen har merket seg at utarbeidelsen av NATOs nye strategiske konsept har preget arbeidet også i første halvdel av 2010 og registrerer at det er uenighet innad i forsamlingen om kjernevåpnens betydning generelt og i det nye strategiske konseptet spesielt.

Komiteen registrerer at forsamlingen har falt ned på at kjernevåpen fortsatt har betydning som avskrekkingmiddel, men at alliansen har en viktig oppgave i å bidra til generell nedrustning og ikke-spredning av masseødeleggelsesvåpen. Komiteen er tilfreds med at delegasjonen vil følge implementeringen av NATOs nye strategiske konsept og omleggingen av NATOs kommandostrukturer nøye i 2011.

Komiteen har videre merket seg at spørsmål knyttet til nye sikkerhetsutfordringer, som for eksempel forsvar mot dataangrep og piratvirksomhet og behovet for nærmere koordinering og samarbeid med EU, er blant de temaer forsamlingen har hatt til behandling.

Komiteen viser til at NATOs innsats i Afghanistan fortsatt er et sentralt tema for NATO-parlamentarikerne og noterer med tilfredshet at det er bred enighet om å la afghanske styrker og myndigheter gradvis måtte overta ansvaret for egen sikkerhet.

Komiteen viser også til sine merknader i tilknytning til delegasjonens årsmelding for 2009, og er tilfreds med at delegasjonen vil ha fokus på nordområde- og arktiske sikkerhetsspørsmål i 2011, blant annet i form av et seminar i Tromsø i juni.

3. Komiteens tilråding

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til dokumentet og rår Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument 14 S (2010–2011) – Årsrapport fra Stortingets delegasjon til NATOs parlamentariske forsamling for 2010 – vedlegges protokollen.

Oslo, i utenriks- og forsvarskomiteen, den 18. mai 2011

Ine M. Eriksen Søreide

leder

Svein Roald Hansen

ordfører

